

Lidt om musik og betydning

(forskellige musikpsykologiske og historiske "svar")

De fleste musikforskere mener at musik og sprog minder rigtig meget om hinanden. Man kan fx sammenligne musik og sprog på disse niveauer:

- 1) Fonologi (læren om lyd): både musik og sprog betjener sig af lyde – der giver mening for lytteren.
- 2) Syntaks (læren om hvordan ord sættes sammen til sætninger): Både i musik og sprog sættes enkeltdele sammen til større dele efter forskellige lovmæssigheder (fx den tonale kadence eller helsætningen med verbal, subjekt, objekt mm).
- 3) Semantik (læren om ords betydning): Her kommer problemet – sprog peger meget direkte på noget i virkeligheden, mens det er temmelig svært at sige hvad fx en tonal kadence betyder.

Ifølge Lars Ole Bonde findes der 3 grundlæggende forskellige syn på hvad musik kan betyde:

- 1) Musik er absolut, dvs. musikken er ren struktur og betyder ikke noget andet end sig selv. Dette syn på musik opstod i romantikken hvor man mente at musik var en særlig ophøjet kunst (finere end ord) der ikke formidlede noget konkret.
- 2) Musik er referentiel, altså refererer og efterligner ting og følelser i den virkelige verden. Et eksempel på denne måde at opfatte musik ser man i barokkens affektlære, - og i forskellige perioders programmusik.
- 3) Musiks betydning findes ikke i selve musikken, men konstrueres i mødet mellem musik og lytter. Følgende citater af (og om) Even Ruud belyser dette synspunkt:

(S. 16-17 i Lars Ole Bonde: *Musik og mennesker – introduktion til musikpsykologi*, Samfundslitteratur 2009)

En norsk musikpsykolog, Even Ruud, kalder musik "polysemisk" (betyder ca. "med mange betydninger"), og mener at musiks betydning bliver til i komplekse kommunikationsprocesser, som er konkrete og lokale:

"Musik betyder noget forskelligt for forskellige mennesker, fordi de har en helt specifik kulturel og biografisk baggrund."

(Ruud side 19 i Lars Ole Bonde: *Musik og mennesker – introduktion til musikpsykologi*, Samfundslitteratur 2009)

"[Ruud] har altid taget afstand fra den traditionelle romantiske opfattelse af musik som et universelt sprog, som kan forstås af alle uanset social og kulturel baggrund. I stedet har han bl.a. undersøgt, hvordan musikken ofte bruges til at skabe det modsatte – forskel og afstand – mellem mennesker, der tilhører forskellige grupper. Musikken kommer dermed til at fungere som "identitetsmarkør" eller markør af vigtige kulturelle forskelle."

(Ibid side 167)

Ruud og andre musikpsykologer mener at moderne mennesker ofte bruger musik til at forme deres identitet – Bonde konkluderer:

"Netop fordi musik er flertydig og manglaget, kan den fungere som metafor for identitet. Mennesket er ikke en maskine, men en komposition der bliver til gennem livets lange række af improvisationer."

(S. 175 i Lars Ole Bonde: *Musik og mennesker – introduktion til musikpsykologi*, Samfundslitteratur 2009)